

Ingrepenverbod pluimvee vraagt maximale inspanning

Aanvankelijk was 2021 het jaar waarin ingrepen als snavelbehandeling en het verwijderen van een deel van de achterste teen bij hanen uit de vermeerderingssector verboden zouden worden. Een motie van de Tweede Kamer zorgde echter voor het vervroegd ingaan van het verbod. De nieuwe afspraken vragen om maximale inspanning van alle betrokkenen.

“

N

u de politiek het verbod op ingrepen heeft vervroegd, moeten wij de onderzoeksagenda in elkaar schuiven. Dit betekent extra druk op de pluimveesector en onderzoekers”, aldus Jan Vroegindewij die namens de pluimveesectoren voorzitter is van de Stuurgroep Ingrepen Pluimvee. Niet dat de pluimveesector tot dan toe afwachtend was, integendeel, sinds 2006 wordt hard gewerkt aan de noodzakelijke kennisontwikkeling voor het achterwege kunnen laten van de ingrepen. Binnen de Stuurgroep Ingrepen Pluimvee bepalen het bedrijfsleven, de Dierenbescherming en het onderzoek, gesteund door de overheid, de agenda. “Op dit dossier wordt al jaren gewerkt zoals het topsectorenbeleid dat nu voorstaat. Per saldo betaalt het bedrijfsleven sinds de start van het onderzoek de helft van de kosten”, aldus Vroegindewij. “Wij zetten alles op alles om de nieuwe ingangsdata te halen”, stelt Vroegindewij. Hij heeft goede hoop dat het de pluimveesector, onderzoekers en overheid gaat lukken om het ‘witboek’ op tijd klaar te hebben. “Maar wij kunnen niet garanderen dat we tegen die tijd voor iedere pluimveesector een pasklare oplossing hebben tegen het verenpikprobleem. Voor de kalkoensector bijvoorbeeld, wordt dat nog een hele opgave.”

Onderzoek in 2013 en 2014

Aanvankelijk vond het onderzoek tegen pikkerij vooral plaats op proefbedrijven. Met de komst van het topsectorenbeleid (2012) werd het onderzoek verschoven naar praktijkbedrijven. “Nu vindt het onderzoek plaats op bedrijven van voorlopers die het aandurven te werken met koppels onbehandelde dieren. Wij hopen dat dit onderzoek antwoorden geeft op de vraag wat pluimveehouders vooral wél moeten doen en wat beslist niet”, aldus Vroegindewij. Bij hennen wordt sinds jaar en dag het scherpe puntje van de snavel gehaald, zodat ze elkaar minder gemakkelijk kunnen verwonden. “De pluimveesector is zich bewust van het verbod op deze snavelbehandeling per 2018”, zegt Ingrid de Jong, wetenschapper bij Wageningen UR Livestock Research. “In de afgelopen jaren vond veel onderzoek plaats naar het tegengaan van pikkerij. Dat heeft een lijst met maatregelen opgeleverd, zoals het aanbieden van afleidingsmateriaal. Dit onderzoek werd op proeflocaties gedaan, nu monitoren wij acht koppels onbehandelde hennen op commerciële legpluimveebedrijven. Het betreffen verschillende typen bedrijven, waar wij onder meer het gedrag van de dieren monitoren, het management in kaart brengen en ook kijken naar het effect van de stalinrichting. We zoeken

ook naar praktische noodmaatregelen die pluimveehouders kunnen nemen als onverhoopt pikkerij uitbreekt in een koppel.” De noodmaatregelen zullen worden gebundeld in een gids, bestemd voor pluimveehouders. De gids verschijnt deze winter. Nederland is niet het enige land dat onderzoek doet naar een pluimveehouderij zonder ingrepen. Ook in Groot-Brittannië wordt gezocht naar managementtools voor het werken met onbehandelde leghennen. De Jong: “Nederland en Groot-Brittannië hebben hun onderzoeksmethoden op elkaar afgestemd zodat de resultaten vergelijkbaar zijn. Deze internationale samenwerking levert meer gegevens op.”

Ook bij vleeskuikenouderdieren vindt onderzoek plaats. “Net als in de legsector werd ook hier gemonitord op een praktijkbedrijf waar de snavels van de hennen niet waren behandeld. Volgens onderzoeker De Jong zijn de eerste resultaten perspectiefvol. “Op het vermeerderingsbedrijf waren er tijdens de proef geen problemen met pikkerij. Op de legbedrijven gaat het voorsnog goed met de koppels waarvan de snavels niet zijn behandeld: schadelijke pikkerij blijft uit, maar we moeten natuurlijk wel een slag om de arm houden omdat de legrondes nog niet ten einde zijn.” Verder staat voor 2014 een onderzoek op de agenda met onbehandelde hanen in de vleesvermeerdering. Er zal vooral worden gekeken naar het gedrag van de hanen en in welke mate zij de hennen beschadigen.

Maximale inspanning

Hoewel de eerste resultaten met het achterwege laten van de snavelbehandeling perspectiefvol lijken voor de legpluimvee- en vleeskuikenouder-

MOOI VERENPAK

In de Rondeelstal worden kippen gehouden met onbehandelde snavels. Dat gaat goed: het verenpak van dit koppel blijft fraai.

Foto: AgriMedia

dierensector, is dat niet bij alle ingrepen en soorten pluimvee het geval. Voor kalkoenen is het pikkerijprobleem nog lang niet getackeld. “Wij kijken nu samen met de Duitse sector naar een aanpak”, vertelt Vroegindewij. Ook de ingreep aan de achterste teen bij hanen vormt nog een grote uitdaging. “De doelen voor 2015 zullen we halen”, stelt Vroegindewij, “maar de doelen voor 2018 zullen lastiger liggen, maar we gaan ervoor en in 2017 zullen we met de staatssecretaris de balans opmaken. Ondanks dat de ingangsdata flink zijn vervroegd, ontslaat het de sector er niet van om het maximale te doen om de nieuwe doelen te halen.”

Contact

dr. ir. Ingrid de Jong
T (0320) 23 81 92
E ingrid.dejong@wur.nl

Jan Vroegindewij
E janvroegindewij@hetankerbv.nl

De diverse onderzoeksprojecten voor het ‘achterwege laten van ingrepen’ maken deel uit van de PPS Poultry4Food.

Tabel 1

Welke ingrepen worden wanneer verboden?

1 januari 2015	Verwijderen van sporen bij hanen in de vaccinsector en in de vleesvermeerdering; het verwijderen van een deel van de achterste teen bij hanen in de vaccinsector; het dubben van kammen bij bruin gevederde hanen in de legvermeerdering- en vaccinsector.
1 september 2018	Het behandelen van snavels bij kippen en kalkoenen.
1 september 2021	Het verwijderen van een deel van de achterste teen bij hanen in de vleesvermeerdering.

Extra begeleiding voor pluimveehouders

Marijke de Jong, hoofd team Beleid, Dier en Maatschappij bij de Dierenbescherming: “In de Stuurgroep Ingrepen Pluimvee hadden we afgesproken alle ingrepen vanaf 2021 achterwege te laten, of zoveel eerder als mogelijk. Daar stond de Dierenbescherming achter. Door de Tweede Kamer-motie en in overleg met staatssecretaris Sharon Dijksma zijn data vervroegd. Het is heel belangrijk dat er zo snel mogelijk een ‘toolkit’ komt voor pluimveehouders om pikkerijschade te voorkomen. En als bij opeenvolgende koppels toch pikkerij voorkomt, zal op het bedrijf kritisch gekeken moeten worden naar de huisvesting. Een lagere bezetting kan de oplossing zijn of een andere stalindeling of wellicht goed daglicht in de stallen. Het idee bestaat dat dit laatste pikkerij in de hand werkt, maar weten wij dit zeker? Wij zien bijvoorbeeld een gunstig effect van veel daglicht in de Rondeelstal, het maakt de kippen actiever met scharrelen. Uiteraard moeten we de voortgang goed evalueren, zowel in 2015 als 2017. En als het sommige bedrijven niet lukt, zullen die extra begeleiding moeten krijgen.”